

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Ob desetletnici kmetско-mladinskega gibanja

Programatičen referat, ki ga je podal na slavnostnem občnem zboru tov. Gerželj

Spoštovani gospod zastopnik Nj. Vel. kralja Aleksandra!

Slavni zbor!

Dragi tovariši in tovarišice!

O čemer je sanjal naš kmetски narod toliko let, to je danes resničnost. Rodil je zdravo, samostojno, izobrazbo in napredka željno mlado kmetско generacijo, ki je pogumno stopila na plan kot nositeljica novih idej in duha kmetске, narodne in socialne družabne ideje. Tako rekoč preko noči se je pojavil v našem narodnem in družabnem življenju nov, mlad faktor in stvarilec — kmetška mladina. Nezaslišan in ogromen dogodek za vsakogar, ki misli po stari miselnosti, da je pri drevesu važno le cvetje, korenina pa ne. Narod je pričel rasti, cveteti in ustvarjati v globinah in temeljih, na našem podeželju in na vasi, od koder vse prihaja, od koder je meščan, delavec, šolanec. Naša vas kot moralni, fizični in materialni hranitelj naroda se jo po svoji mladini priglasi k besedi v vsem našem življenju. Ta mladina dviga danes glas za našo vas, za zaostali, zaničevani, prezirani in izkoriščani kmetски stan. Ta mladina je pred desetimi leti postala nosilec ideje o duševni, kulturni in gospodarski svobodi in enakopravnosti kmetskega stanu kot temeljnega narodnega stanu.

Prelom

To je bil upor proti stari miselnosti in naziranju, češ, da je kmetски človek nesposoben za samostojno delo in vodstvo ter zato potrebuje varuštva in vodstva. Kmetски fantje in dekleta so ob tem prelomu ugotovili, da je neupravičeno podcenjevanje njih duševnih sposobnosti in očitjanje, češ, da so neumni in zabiti. Res je, da ne more večina kmetских fantov in deklet duševnih sil, s katerimi se vsakdo rodi, dalje vežbati v višjih šolah — ali delo in življenje samo je tud i šola opazovanja, in tudi ta šola uči samostojno misliti. Tako se lahko tudi kmetски človek povzpne do samostojnosti v mišljenju, tisti pa, ki samostojno misli in opazuje, je inteligent, pa bodisi, da je hodil v višje šole ali ne. Kmetška mladina hoče zaupati svojemu samostojnemu mišljenju in bo pozdravljala le tistega šolanca, ki jo bo učil samostojnega opazovanja in razmišljanja, zavrnila pa vsakogar, ki bi se hotel igrati z njeno pomočjo in zahteval, da mu slepo verjame in se slepo podredi njegovemu vodstvu. Da se ta dušovna samozaveš kmetске mladine ne izprevrže v domišljavost in ošabnost, je in bo kmetška mladina vežbala svoje duševne sile, opazovala, razmišljala in se izobraževala. Posluževala se je in se bo šol, tečajev, knjižnic, pre-

davanj in vseh sredstev za izobrazbo in napredok. Po svojih lastnih in neodvisnih društvih je in bo v naprej skrbela za samoizobrazbo ter za prireditve, ki vzgajajo tudi sroce in dajejo širokega razmaha mladosti.

Brez vasi ni ničesar!

To spoznanje je dvignilo in napravilo našo vas in kmetskega človeka za subjekt, za osebnost v narodnem in družabnem življenju. In naš kmetски vladar je to spoznanje potrdil z besedami: vas je vas in brez nje ni ničesar. Sama kmetška mladina je prelomila staro miselnost, češ, da je kmetски človek samo objekt, predmet, ki ga je treba vzgajati in vladati! Naša vas je potom gibanja kmetске mladine doživela svoje duševno osvobođenje in njena naloga je, da izklesše oblike našega bodočega življenja.

Kmetски fantje in dekleta pa so se v tem spoznanju pričeli zbirati v svoji samostojni, neodvisni, nepolitični in na demokratični podlagi osnovani kulturni organizaciji. Ustanovili so si svoja »Društva kmetских fantov in deklet«. Skromen je bil l. 1923 začetek. Toda največji optimizem na svetu, je optimizem kmetskega človeka, zato so fantje in dekleta pogumno korakali preko vseh zaprek ter si tekom prvega desetletja ustvarili 124 lastnih organizacij.

Ljudske visoke šole

»Društva kmetских fantov in deklet« so danes v naših vaseh nepogrešljive ljudske visoke šole, kjer se mladi kmetски rod polom samoizobrazbe vzgaja in izobrazuje v strokovnem, gospodarskem, kulturnem in splošnem znanju, da bo mogel jutri brez oklevanja prevzeti na svoja ramena odgovornost za svojo narodno državo, odgovornost za bodočnost. Narod naj si kuje sam svojo usodo —! tega se je danes po zaslugi kmetско-mladinskega gibanja zavedel kmetски stan in naša vas.

Nov rod — nov duh!

Za svojo predstavnico in matično organizacijo si je kmetška mladina ustanovila l. 1924 današnjo jubilentko »Zvezo kmetских fantov in deklet«. Tu se v vrstah kmetских fantov in deklet zbirajo tudi kmetски šolanci, ki so pravilno razumeli poziv kmetско-mladinskega gibanja, se odpovedali ugodju in drobtinam vladajoče družbe ter se odločili nesebično se boriti za prepod naše vasi v duhu kmetско-mladinskega gibanja. Matična organizacija »Društva kmetских fantov in deklet« predstavlja danes najvažnejšo

žarišče kmetске kulture, kulture naše vasi. Njeno desetletno delo je to njeno ime opravičilo. Po naših vaseh je s predavanji, tečaji, tekmami v kmetskem delu, z vzgojo, in organizacijo dvignila v življenje in aktivizirala 11.300 kmetских fantov in deklet za samostojno duševno, kulturno in napredno gospodarsko udejstvovanje. V našo vas je prinesla novega duha, odkopala je naš največji zaklad: prirodno kmetско inteligenco, ki se sede samostojno usposablja za lastno kolektivno duhovno, kulturno in družabno življenje. Zato danes naša vas po zaslugi svoje kmetске mladine diha novo življenje, ki vodi k složnemu in vzajemnemu družabnemu sožitju. »Društva kmetских fantov in deklet« so zato rešila že deset let glasniki duhovne, kulturne, gospodarske in družabne konsolidacije vasi. Ta pot h konsolidaciji je edina pot, ki bo pomedla iz našega življenja škodljivo kulturno cepitev in ločitev duhov ter privedla ves narod v novo kulturno, politično in gospodarsko dobro, dobro poštvalnosti in enotnega nastopa. Na to pot poziva kmetška mladina vse, ki se zavedajo odgovornosti za bodočnost, zakaj ta pot je edina.

Včeraj so bili fantje in dekleta še doma, na njivi, za plugom, so kosili in želi, nakladali gnoj in pridelovali kruh za ves narod, ne le zase. Danes se zbirajo v Ljubljani — mladi, zdravi, disciplinirani, korajžni in borbeni, da s kosami na ramah in s srpi v rokah vstopijo v novo desetletje in korajžno zavriskajo novi dobi in bodočnosti naproti. Sami so prevzeli na svoja ramena odgovornost za bodočnost. Ne da bi koga koli vprašali za dovoljenje, so se združili v svojo organizacijo in postali odgovorni mladi kmetски rod. Kmetски fant in dekle, ki vesta, da morata čuvati zemljo, ki tvori narodni in državni teritorij, ki vesta, da morata pridelovati za ves narod dovolj kruha, ta dva sta in morata biti odgovorna za danes in za bodočnost. Zato vzgajajo naša »Društva kmetских fantov in deklet« od vrnemo in pozitivno kmetско mlado generacijo, ki neustrašno zre in koraka v bodočnost.

Kmet — državotvorec

Tisoč let je bil naš kmetски narod v samoobrambi za golo življenje. Suženstvo mu je vdahnilo občutek manjvrednosti. Danes, ko smo v svobodni domovini, učijo naša »Društva kmetских fantov in deklet« povsod poguma, ponosa, hrabrosti in borbenosti zato, da bomo prešli v pozitivnost in napad ustvarjanja. V svobodni narodni državi nam danes obramba ni potrebna, potrebno nam je skupno in složno ustvarjanje, h kateremu poziva kmetška mladina že deset let. To je dokazala, ko je na svojo inicijativo

in odgovornost s hrvatsko in srbsko kmetško mladino ustvarila v Ljubljani 1924 »Savez jugoslovanske zemljoradniške omladine«. S tem je dokumentirala, da Slovenci nismo narod hlapcev in dekel, temveč državotvoren narod. Zato naša »Društva kmetških fantov in deklet« vzgajajo nov tip kmetškega človeka — kmeta državotvorenca. Žal, stara politična miselnost je za nekaj let ogoljufala idealno kmetško mladino za to skupno, vsedrjavno organizacijo jugoslovanske kmetške mladine. Danes, ob desetletnici si kmetška mladina želi to organizacijo nazaj, zakaj edino v njej mora izživeti svoj narodni, socialni, kulturni in državotvorni kredo.

Slovanski agrarizem

Evropsko barantanje s slovanskimi kmetškimi narodi je rodilo v kmetški mladini slovanskih narodov duha slovanskega agrarnega realizma. Veličasten kongres slovanske kmetške mladine, ki ga je organizirala 1924 v Ljubljani naša »Zveza kmetških fantov in deklet«, je dobil izraz v »Savezu slovanske agrarne mladine«, kjer se je povežalo v tesno sodelovanje češkoslovaško, bolgarsko, poljsko, lužickosrbsko in jugoslovansko kmetško mladinsko gibanje. Ta ideja je kvas bodočega razvoja in oblike v Srednji Evropi, kjer hoče kmetška mladina ustvariti slovansko kmetško velesilo, sposobno samostojnega gospodarskega, kulturnega in političnega življenja.

Kmet in zemlja

Današnji svečani zbor je dokaz idejne sile in idejnih spoznanj mladega kmetškega roda, ki iz preteklosti gradi v bodočnost. Naš slovenski kmetški fant in dekle nista v sebi zatajila slavne tradicije kmetov-upornikov, kmetov-puntarjev, nista zatajila borbene, za svobodo slovenske zemlje in slovenskega človeka žrtvovane krvi — Matije Gubca. V tej tradiciji je treba iskati temelje naše narodne in socialne osebnosti, ki ga v desetletjih sramotnega ponižanja ni mogel streli morilni tujčev imperijalizem. Ni je bilo sile, ki bi mogla ukloniti našo vas in našega nevzgojenega, zasramovanega in izkoriščenega kmeta, ki je krčevito branil svoj košček zemlje in svoj jezik. Narodne in družabne smrti nas niso rešile ne ideje iz Zapada, ne ideje iz Vzhoda, rešila nas je brezobzirna in fanatična ljubezen in zagrizenost našega kmeta do zemlje. Kdor torej kmetu očita, da ni naroden, ta zaničuje svoj narod in narodno zemljo. Kmetška mladina čuva to zemljo in je zanjo odgovorna, zato ne bo nikoli dopustila, da bi kdorkoli zanjo barantal, kakor tudi ne bo nikoli dopustila, da bi kdorkoli barantal z narodnostjo.

Kmet in Cerkev

Ob spoznanju, da je naši vasi in našemu javnemu življenju v teh težkih časih življensko potrebna družabna konsolidacija, je kmetška mladina ugotovila, da je pretirani individualizem, ki omalovažuje in brez potrebe ruši splošno veljavni moralni družabni red, kmetškemu narodu škodljiv. Zakaj naša mladina vidi v Cerkvi kot predstavnici tega moralnega reda najvišjo moralno ustanovo, ki mora služiti vsemu narodu, biti vsem enako pravična in ne ta ali oni stan ovirati v borbi za njegove gospodarske in politične interese. Cerkev mora kot najvišja ustanova tudi po svojih poslancih in pastirjih ostati izven te borbe, ker bo le tako mogla čuvati avoritativnost veljavnega družabnega in moralnega reda. V tem spoznanju so »Društva kmetških fantov in deklet« ozdravljala našo vas stare miselnosti in kulturne razcepljenosti slovenskega ljudstva.

Dva kulturna doma

Kakor se je kmetško mladinsko gibanje borilo za duhovno osvoboditev, tako je v nič manjši meri posvečalo vso skrb gospodarski osamosvojitvi naše vasi in kmetškega človeka. V spozna-

nju, da je v človeški družbi prvenstvena produkcija kmetška produkcija, je kmetška mladina ugotovila, da brez blagostanja kmetškega stanu ne more biti blagostanja ostalih stanov. Zato je dolžnost vseh, da z ozirom na gospodarsko prvenstvenost kmetških interesov, podredijo svoje in jih spravijo v sklad s kmetškimi, ker le tako bo mogoče doseči splošno blagostanje.

Kmetško mladinsko gibanje je od svojega početka stalo na stališču kulture širokih narodnih mas. Narod bo kulturn le, če bodo kulturne njega osnove, to sta kmetški in delavski dom. Da pa bosta mogla biti ta dva domova kulturna,

morata živeti v blagostanju, brez katerega ni kulture in ne napredka.

Te smernice so mlademu kmetškemu gibanju idejno gibalno pri udejstvovanju za duhovni, kulturni in gospodarski preporod naše vasi in našega podeželja.

In kdor verjame v bodočnost naše kmetške narodne države, v kulturni in gospodarski napredek našega naroda, ta mora verjeti v nov mlad kmetški rod, ki tudi v težkih časih preizkušnje ni izgubil vere za sveto bodočnost, temveč z optimizmom pristopa k delu za preporod naše vasi in vsega našega življenja.

Ban dr. Drago Marušič in ljubljanski župan dr. Dinko Puc pozdravljata s tribune deset-tisočglavo množico kmet, mladine na Kongresnem trgu ob priliki desetletnice Zveze kmetških fantov in deklet

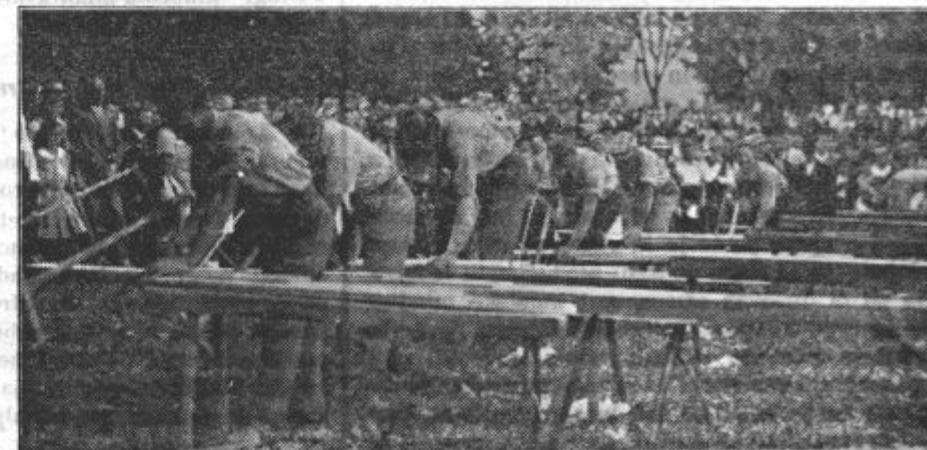
Tisočglava množica kmetško mladine, ki se je zbirala pred povorko na Napoleonovem trgu

Značilen žitni venec z napisom »Daj nam danes naš vsakdanji kruh, ki so ga nosili v sprevedu mlatiči«

Zanimiva tekma zabojejev, katero je priredil izžanski pododbor na vesličnem prostoru pod Cekinovim gradom

Važnost kmetijskega stanu

Zanimiva izjava predsednika narodne skupščine dr. Kumanudija

Preteklo nedeljo, dne 16. t. m. se je pričela v Beogradu konferenca mednarodne parlamentarne zveze za trgovino. Pokrovitelj konferenca je Nj. Vel. kralj Aleksander, otvoritvi zasedanja pa je prisostvovala poleg zastopnikov 20 parlamentov tudi naša vlada in lepo število naših parlamentarcev.

Udeležence konference je pozdravil med drugimi tudi predsednik naše Narod. skupščine dr. Kosta Kumanudi. Iz njegovega pozdravnega govora objavljamo samo sledeče odstavke.

»Podonavska kotlina, kamor spadamo tudi mi, kot pretežno poljedelsko središče, čuti bolj in huje vse neposredne udarce in vse bližnje in daljne odmeve splošne zmešnjave na svetu, tako glede proizvodnje kakor tudi glede izmenjave blaga. Države namreč, ki se tod nahajajo, se razlikujejo od industrijskih, ker zaposlujejo v službi poljedelstva ogromne množine svojega prebivalstva. In ker mora ta vrsta proizvodnje zadovoljiti najnujnejše življenjske potrebe vseh narodov in držav, pomeni kriza, kadar se razvname na tem področju, splošno bedo in nesrečo.

Čisto pravilen je zaključek, da si gospodarske obnove Evrope ne moremo zamisliti, če ne začnemo pri samem izviru vseh kriz. Ta izvir pa je brez dvoma obubožanje in postopno propadanje kmeta. Če se ne najde pot in če se ne odpravijo ona zla, v katerih tone kmet tako kot pridelovalec, kakor kot konzument in dolжник, tudi ne smemo in ne moremo upati, da bi se industrijski, bančni, trgovski, obrtniški in delavski sloji v mestih mogli rešiti okov, ki jih neusmiljeno duše.

Res je, da tvori gospodarstvo celoto — saj so vsi njegovi deli med seboj zvezani in drug od drugega odvisni. Toda, kadar nastopijo tako usodni preobrati kakor danes, takrat je glavno, da se začne zdraviti najbolj bolni del vsega gospodarskega organizma. Samo iz vasi lahko pride splošno ozdravljenje in zboljšanje tako na gospodarskem kakor na finančnem in socialnem polju.

Tako je govoril preteklo nedeljo predsednik našega parlamenta dr. Kumanudi, ki ni kmet. Tudi predsednik vlade g. Uzunović je nedavno izrekel isto mnenje. Izrek našega vladarja: Vas je vas in brez vasi ni ničesar — ta izrek pa je danes globoko zapisan v srcu vsakega kmeta v naši državi.

Spoznanje o vrednosti in o pomenu kmetov za našo državo je torej tu.

Vprašanje kmetijskega kredita

Z vprašanjem kmetijskega kredita se je bavila te dni tudi medparlamentarna zveza za trgovino, ki je zborovala te dni v Beogradu. Sprejela je resolucijo, kjer zahteva med drugim, da je treba omejiti površino obdelane zemlje, kolikor jo je priraslo po vojni, znižanje obrestne mere in preskrbo dolgoročnih kreditov od strani držav. Čimprej se mora tudi ustanoviti mednarodni zavod za kmetijski kredit. Neposredne in posredne davke je treba razporediti na pravičnejši način. Urediti je treba razmerje med cenami industrijskih in kmetijskih produktov, valuta pa mora biti stalna. Kmetijsko proizvodnjo je treba organizirati in mednarodno izmenjavo blaga olajšati.

Roparji so nato zbežali. Polagoma pa se je Miklavčič zopet zavedel in se je zavlekel do nekega svojega znanca, kjer je ostal čez noč, naslednjega dne pa je prijavil zadevo orožnikom.

Orožniki so imeli lahko delo, ker je Miklavčič vse tri napadalce dobro poznal. Eden od napadalcev se je izdal tudi s tem, ker je pograbil v temi Miklavčičev klobuk namesto svojega; krava, ki so jo gonili roparji s seboj, je bila pa — ukradena.

Zločinci se bodo morali zagovarjati zaradi ropa, zaradi težke telesne poškodbe in zaradi tatvine.

Zverinski uboj v Dolenji vasi

V Dolenji vasi je 17. t. m. zaklal komaj 20 letni Karol Zlobec 57 let staro Marijo Pustovo, mater osmih otrok.

Umorjena Pustova je nekoliko pred umorom pripovedovala svoji sosedu, da jo je hotel Zlobec okraati. To pripovedovanje pa je Zlobec slišal in iz strahu, da ga ne bi Pustova še nadalje dolžila tatvine, je ženo umoril.

Ljudje so bili nad morilcem tako razjarjeni, da so ga hoteli takoj ubiti in orožniki so le s težavo preprečili novo nesrečo.

Strašna robinska žaloigra na Viču pri Ljubljani

V ponedeljek zjutraj, 17. septembra, se je odigrala na Viču pri Ljubljani strašna rodbinska žaloigra: Brezposelni mehanik, 41letni Jakob Mrzlikar, je ustrelil svojo 10 let starejšo ženo in mater sedmih otrok.

Poročila sta se bila pred 12 leti. Zena je bila vdova in je imela v prvem zakonu 6 otrok, od katerih jih 5 še živi, iz drugega zakona pa živita dva otroka.

Zena je imela na Viču hišico in nekaj zemlje, on pa je delal. Sprva je izgledalo, da bo vse

Rusija sprejeta v Društvo narodov

Koncem preteklega tedna je večina v Društvu narodov zastopanih držav sklenila, da se sprejme v Društvo narodov tudi sovjetska Rusija. Ta sklep so takoj sporočili ruskemu komisarju (ministru) za zunanje zadeve Litvinovu. Ruska vlada je na sprejem pristala s pridržkom, da vsled pristopa v Društvo narodov ostanejo izrečno še v veljavi vse ruske obveznosti, sklenjene pred vstopom.

Odgovornost za vojno

Na zasedanju Društva narodov je imel češko-slovaški minister za zunanje zadeve dr. Beneš velik govor, kjer je omenil tudi odgovornost za vojno. Rekel je:

»Vem, da je mnogo ljudi, ki se boje, da pride do nove vojne. Nekateri celo mislijo, da stojimo neposredno pred njo. Po izkušnjah pa, ki sem jih dobil med vojno in po vojni, lahko rečem, da vojna dandanes ni več »neizogibna usoda«, ker imajo današnji odgovorni državniki dovolj sredstev v rokah, da vojno preprečijo. Zato pa je potrebno, da danes bolj kot kdaj prej kričimo v svet, da bodo odgovorni za vojsko odgovorni državniki prizadeti dežel. Treba je le imeti pogum to povedati na glas in neusmiljeno in brezobzirno na to odgovornost opozarjati.«

Nov strupeni plin

Na kongresu ameriškega združenja kemikov v Clevelandu je poročal dr. Cady, da so v njegovem laboratoriju za kemijo odkrili slučajno nov strupeni plin, ki je zelo podoben že izzva vojne znanemu fosgenu, po učinku ga pa močno prekaša. Novi plin je pri napadih na strelske rove ne samo kot plin nevaren, ampak tudi kot razstrelivo. Plin je brez barve in ostrega vonja. In take iznajdbe pretresajo svet danes, v dobi »razorožitve...«

700 grablje strumoma koraka v povorki, ki jo je priredila Zkfid ob priliki proslave desetletnice v Ljubljani

Roparski napad v Temenici

Pretekli torek se je vračal s sejma v Šmartnem pri Litiji kmet Miklavčič France iz Mišjega dola pri Primskovem. Ker je vole dobro prodal — dobil je zanje 5000 dinarjev — se je spotoma ustavil v več gostilnah. Bil je pa toliko previden, da je papirnati denar skrbno spravil v notranji žep suknjiča, kovance je imel pa v drugih žepih. V neki gostilni pa so se mu pridružili še trije znani mešetarji. Za pijačo je dajal Miklavčič.

Ko so zapustili zadnjo gostilno, je gospodar Miklavčiču posodil luč, da v temni noči ne bi zgrešil pota. Mešetarji so odšli iz gostilne že prej, ker so gonili s seboj kravo. Na nekem ovinku blizu Radohove vasi pa so mešetarji iz zasede napadli 70letnega Miklavčiča, ga vrgli na tla in pretepli in mu pobrali ves kovani denar — listino s papirnatim denarjem je moč vendarle skrivaj odrinil v travo.

dobro. Polagoma pa se je mož začel vdajati pi-jaci in prepiri so se množili. Moža včasih cele dni ni bilo domov, enkrat pa se je poslovil kar za cela tri leta.

Vrnil se je šele ob smrti enega od sinov svoje žene iz prvega zakona. Ostal je nekaj časa doma, toda stari prepiri so se kmalu začeli znova. Nezadovoljstvo je pa doseglo svoj vrhunec, ko je mož še izgubil službo...

Po storjenem dejanju se je Mrzlikar sam prijavil policiji...

Japonski „Dumping“

Na mednarodni trgovinski konferenci v Beogradu je izjavil japonski zastopnik časnikarjem, da prodajajo Japonci svoje izdelke zato tako poceni, ker so delavske plače na Japonskem silno nizke, na drugi strani pa izdelujejo Japonci danes najmodernejše stroje, tako da kupuje celo Anglija, »mati industrije«, stroje za svoje tekstilne tovarne na Japonskem.

Surovine in podivjanci

»Fejst fantje« in »fejst dekleta«. — Kje je kultura doma?

Nekdaj so kmetje morali redno poslušati besede mestne gospode, ki je govorila jako rada o »zarobljenih in zabitih in surovih kmetih«. Kakor pa se vse na svetu izpreminja, se je izpremenilo, kakor vse kaže, tudi to razmerje, zlasti po vojni. Danes je v mestih žalibog precej več podivjancov kakor pa na deželi!

Tega ne trdimo mi, ampak tisti naši časopisi, ki so namenjeni v prvi vrsti meščanstvu.

Tako piše n. pr. »Slovenec« 15. septembra takole:

Meščani veljajo navadno za izobražene in olikane, medtem ko smatrajo kmečko prebivalstvo za manj izobraženo in civilizirano.

Ako bi pa poklicali danes nepristransko komisijo, bi dala brezdvomno kmečkemu prebivalstvu prednost. Evo vam dokazov:

Ko pridejo ljudje z dežele v mesto, ne skakejo po vrtovih, ne trgajo rož, ne vej z dreves, ne mandrajo nasadov, ne počekajo vseh plotov in zidov, ne vdirajo v šole in ne čekajo po šolskih tablah itd.

Mestni izletniki pa se obnašajo, kakor bi bilo vse njihovo. — To vrže kaj slabo luč na meščane.

Vedno bolj se sliši klic po izobrazbi kmečkega prebivalstva. Pa pride medenj mestni človek in uniči ves trud marljivih vzgojiteljev.

Meščani, ako hočete zopet priti do ugleda in spoštovanja, pojdite z dobrim zgledom naprej! Povem vam pa, da vsa izobrazba brez srčne omike nič re pomeni, ker srčna omika da šele človeku pravo vrednost.

»Jutro« pa piše v sestavku o Bohinju, dne 17. septembra sledeče:

»...Potem se nam tudi ni bati ljudi, ki bi Bohinja ne spoštovali, kar se zadnji čas pogosto

dogaja, da ne omenim predvsem »planincev«, ki se jim zdi Bohinj (pa tudi drugi kraji, op. ur.) primeren zaključek njihovega divjanja, preden jih spet vklene mestni zid. Potem ko so sprožili kupe kamenja in ko so jih oskrbniki in oskrbnice (planinskih koč, op. ur.) s težavo ukrotili, ko so po planinskih knjigah s primernimi opazkami dokazali svojo pismenost in s šopi planink svoje botanično (= rastlinsko) znanje, si v Bohinju (pa tudi drugod, op. ur.) priča prizorov, ki ti narekujejo vprašanje: Po kaj so šli ti ljudje v »njihove planine«? Razvila se je nova generacija »planincev«, tako zvani »fejst fantje in fejst dekleta« — celo pot smeh, govor, renomiranje (= prazno bahanje) in predvsem iz vsake besede »he«! Če ne znaš narediti »heca« ni nič s teboj! Petje s kitaro, ki odmeva od vrhov, je čisto v stanu prepoditi neurje. Da so koče zgrajene solidno, dokazuje dejstvo, da se kljub brezobzirnemu loputanju vrat in korenitemu bunkanju z okovankami še niso podrle. Čim bolj brezobzirno — tembolj trden mož, jeklen...«

Tako slikata našo »mestno kulturo« dva naša velika meščanska dnevnika, ne mi! Dati pa moramo obema popolnoma prav, ker ni samo to res, kar pišeta, ampak v resnici še mnogo več, kar meče prav čudno luč na kulturo naših »mestnih«, zlasti nekaterih ljubljanskih »planincev«.

Če pojde to tako naprej, bo treba ravnati s planinami tako kakor ravnajo po velikih mestih z nočnimi lokali: povsod orožnik ali pa policaj! Plačujejo naj jih pa »gospodje planin« s primerno zvišanimi taksami.

Ali pa bodo morali napraviti red krepki kmetijski fantje, pa bo junaških planinskih »ljubljanških« in drugih »sraj« in spodnjih hlač kmalu dovolj v perilu!

V prilog naše živinoreje

V ugodnejšem položaju se nahaja človek, kadar mu je kako stvar hvaliti; toda, trdo jeklo se more piliti le s še bolj trdo pilo. Nujna praktična potreba nas sili, da na podoben način danes poizkusimo obdelovati potrebe, ki teže naše živinorejske selekcijske zadruge.

Vsakemu zadrugnemu delavcu je znano, da največ preglavic v vsaki zadrugi povzročajo neprestani pozivi nadrejenih ustanov, da se jim pošilja razne sezname, prepise, potrdila i. t. d., da včasih človek ne ve ali naj prime za nikdar dosegljive potrebe dela, ki ga kličejo za nujna notranja dela — ali naj tem v škodo sledi odzivu raznim bolj ali manj potrebnim zunanjim zadrugnim poslom. Zlasti pa gre tudi najbolj hladnokrvnemu na živce, če se od njega zahteva nekaj nemogočega...

Taki primeri se dogajajo pri pristopanju živinorejskih selekc. zadrug k novoustanovljeni Zvezi za gorenjsko pasemsko okrožje. Običajno je dovolj, če članica podpiše pristopno izjavo in vplača predpisani delež in pristopnino. Tu pa se poleg tega zahteva še cela vrsta mogočih in nemogočih prilog. Poleg imenika članov in izkaza v rodovnik sprejetih živali, dokazila, da se izvaja kontrolna molža, živinozdravniška potrdila, da so sprejete živali zdrave itd.

In če se n. pr. kot dokaz, da se izvaja kontrolna molža pošljejo kontrolne pole, se vračajo s pripombami, da se kontrola ni skozi celo leto vršila (doslej žal še nismo pri naših kravah v toliko napredovali, da bi skozi celo leto molzle, pa tudi teleta še ne marajo od zraka živeti in se v take mlekarice razviti) in če novoustanovljena zadruga pripomni, da izkaza o mladi živini ne more priložiti, ker iste pač še nima (in po naravnih zakonih tudi imeti ne more) se kratkoma vloga vrne z odločno zahtevom, naj se priloži izkaz o mladi živini...

Tako se stvar vleče v neskončnost in akti romajo sem in tja — a vsakokratno (obojeustransko) frankiranje zopet trpi le uboga zadruga!

Dvomimo, če se na tak način utrjuje smisel za zadrugno udejstvovanje in prav nič se ne čudimo, če vsled teh birokratičnih metod mesto napredovanja nazadujemo. Zato praktični živino-

600 žanjie
v povorki kmet-
ske mladine ob
prilici proslave
desetletnice
Zveze kmetiskih
fantov in deklet

rejci nič več ne prosimo — pač pa odločno zahtevamo, da se nam dobrohotno pomaga. Če bi se nas pa hotelo i v nadalje le šikanirati z zgoraj navedenim postopanjem, pa bi utegnili odpovedati živci tudi pod najbolj žuljavo kožo!

P. S. Ali ne potrjuje tudi ta primer dovolj močno že večkrat v »Km. listu« poudarjeno idejo, da bi naj se prisililo vso inteligenco, da del svojih počitnic prebije z dejansko prakso na kmetih in tako dobi vsaj osnovne pojme o praktičnih potrebah kmetijstva?!

Tine.

Opozorilo kmetom - dolžnikom

Po zakonu o zaščiti kmetov je bilo prvotno določeno, da bo treba prirediti z vračanjem dolžnih obrokov 15. novembra l. 1934, in ravno tam je bilo tudi rečeno, da dolžni obrok, če ga kmet-dolžnik le ne more plačati, še 3 leta ni iztožljiv ali rubljiv.

Novi zakon o zaščiti kmeta pa določa, da mora biti 15. novembra zapadli obrok na vsak način tega dne poravnani; kdor ne plača, tega ima upnik pravico tožiti in zarubiti!

Ta določba je važna in zato jo omenjamo že sedaj, dokler imajo kmetje-dolžniki še čas, da si potrební denar preskrbe.

S pričakovanjem, »da ne bo treba plačati«, naj se nihče ne tolaži, kajti zakon je zakon! Mi sicer vemo, da so še nedavno nekateri brezvestneži »tolazili« ali bolje rečeno: farbali kmete z besedičenjem, »da bo država vse dolgove prevzela« ali pa »da bodo dolgovi črtani...« in s podobnimi čenčami, toda to so bile prazne čenče in zato opozarjamo še enkrat kmete-dolžnike, naj se za določeni dan pripravijo, da ne bo kasneje dragih, a nepotrebnih tožb in še dražjih rubežni.

In zopet umor

V Budini pri Ptujju je imel pred nekaj dnevi umrli ravnatelj ptujske Mestne hranilnice g. Kaspar čedno vilo, ki jo je oskrbovala po njegovi smrti 24letna služkinja Terezija Kostanjevec.

Ta je šla pretekli petek zvečer ličkat koruzo k sosedu Megliču, kjer sta bila navzočna tudi njena dva brata. Nekaj po polnoči so odšli vsi trije, sestra in oba brata, proti vili domov. Komaj so pa dobro prišli v stanovanje, je počil strel, za tem pa še trije strelji zunaj hiše.

Ljudem, ki so takoj prihiteli na lice mesta, je pripovedoval mlajši brat, da so roparji v hiši ustrelili njegovo sestro. Tudi orožnikom, ki so jih ljudje takoj obvestili, sta pripovedovala oba brata zgodbo o roparjih, ki da so pobegnili skozi okno v kuhinji. Orožniki pa niso našli nobenega sledu. Zato so osumili oba brata, in so jih tudi preiskali. In res so našli pri starejšem bratu revolver in sestrino denarnico z vsebino 135 dinarjev. Naravno, da so oba brata takoj odgnali v zapor.

Ukradeni dokumenti

Nekemu uradniku mednarodnega urada dela v Zenevi so bili ukradeni na potu iz Zeneve v London zelo važni dokumenti, ki vsebujejo zanimive podatke o možnosti nove vojne. Angleška vlada je takoj mobilizirala vso policijo, da dobe tatu in da dobe dokumente nazaj.

Toliko časa, dokler bo kmet samo čakal in poslušal kaj bodo gospod rekli, toliko časa se bo kmetu slabo ugodilo.

Kmetška mladina

Kot smo že zadnjič poročali, so številni delegati pred občnim zborom Zveze kmetijskih fantov in deklet, razdeljeni po komisijah posameznih odsekov, obravnavali najaktualnejša vprašanja ter o njih predlagali pozneje na občnem zboru tozadevne predloge in resolucije, ki so bile vse soglasno sprejete. Objavili bomo zaporedje vse. Danes prinašamo resolucijo gospodarsko-socijalne komisije, ki jo je vodil ravnatelj tov. Fran Trček:

Kmetška mladina z žalostjo gleda v bodočnost, ker opaža, da se čedalje bolj rušijo pogoji za njeno eksistenčno bodočnost. Zato sprejema sledečo

resolucijo:

1. Ugotavljamo, da je kmetijstvo v skrajni in čimdalje hujši krizi, to predvsem tudi zaradi tega, ker nima možnosti, da bi svoje interese primerno uveljavilo tako v zakonodaji kakor tudi v gospodarski politiki. Pogoj za odpravo tega stanja je, da se ustanove kmetijske zbornice kot svobodna stanovska gospodarska zastopstva, ki jim mora biti zakonito zagotovljena možnost, da s soodločujočim glasom sodelujejo pri stanovski in gospodarski zakonodaji in pri vseh upravnih ukrepih, ki zadevajo kmetijstvo.

II. Blagostanje naroda bo zagotovljeno samo, če bo gospodarska politika pospeševala predvsem takšne produkcijske panoge, ki so za nje dani najugodnejši prirodni pogoji. Zato je treba prvenstveno pospeševati kmetijstvo, ki ne preživlja samo 4% prebivalstva, temveč, ki je tudi temelj narodno-obrambne moči. Iz tega sledi, da je treba pospeševati predvsem samo ono industrijo, ki je v organski zvezi s kmetijsko produkcijo, ki je potrebna tako konzumu, kakor tudi zaposlitvi vse delovne sile. To pospeševanje pa nikakor ne sme iti tako daleč, da bi škodovalo kmetijstvu, temveč naj kot pospeševalni činitelji odločajo edino in vselej samo prirodni pogoji.

III. Nadaljnji vzrok velike pasivnosti našega kmetijstva so nesorazmerno veliki stroški ob vnovčevanju pridelkov in nabavi gospodarskih potrebščin. Te stroške na minimum znižati v korist kmetijstvu je najlažje mogoče z izločitvijo prevelikega števila tujih posrednikov, kar lahko odpravi samo kmetijsko produktivno in gospodarsko zadrugišništvo, zgrajeno na preizkušenih zadrugišnih načelih in popolnoma razvito tako vertikalno, kakor tudi horizontalno.

IV. Kreditni odnosi v našem gospodarstvu, osobito tudi v kmetijskem z dosedanjimi ukrepi (z zaščito kmetov in denarnih zavodov) nikakor niso rešeni. Previsoka obrestna mera za hranilne vloge in kredite skozi vse desetletje je dolžnike tako obremenila, da niti ob morebitnem povratku ugodne konjunktore ne bi mogli poravnati vseh obveznosti. Zato je upravičeno, da, naravnost samo po sebi umevno, da se ves oni iznos obresti, ki presegajo predvojno obrestno mero za vloge in za posojila, odpiše in da se tudi za bodoče še dalje znižajo obrestne mere. Država mora najti način in pota, da se sanirajo vsa sicer zdrava kmetijska gospodarstva, ki bi ostala še obremenjena in to brez stvarne škode za vlagatelje denarnih zavodov. To bi značilo tudi velik doprinos k ozdravitvi našega denarništva in kredita.

V. Za gospodarski napredek je namreč kreditni instrument (denarni zavodi) tako neobhodno potreben, da mora najti država način, da se čimprej vzpostavi likvidnost denarnega trga.

VI. Za izboljšanje higijenskih razmer na našem podeželju, ki je sedaj močno zaneinanjeno in mu zaradi gospodarske mizerije sedanja zdravstvena služba ni dostopna, je nujna dolžnost javnih korporacij in oblastev, da preskrbe sredstva za ustanovitev zdravstvenih domov po vsem podeželju. Ti domovi morajo biti opremljeni z vsem potrebnim inventarjem in zdravili, tako da se omogoči vsakomur brezplačna higijenska zaščita in najpotrebnejše zdravljenje.

VII. Kmetška mladina vidi, da je eden vzrokov današnje gospodarske mizerije tudi okoliščina, da vodi družbo generacija, ki jo je dosedanje trpljenje (svetovna vojna in krize pred njo in po njej) že tako utrudilo, da mladina ne verjame več, da je ta generacija zmožna izvleči družbo iz sedanje krize. Zato mladina zahteva, da se ji nudi možnost sodelovanja povsod tam, kjer se odloča usoda človeške družbe, osobito pa njenega gospodarstva.

Tekma tesačev za naslov zvezinega prvaka, ki se je vršila v okviru »Tabora kmetške mladine« dne 10. t. m., je bila prav zanimiva in so prejeli prve nagrade naslednji tovariši:

- I. mesto tov. Šušteršič Franc (Društvo kmetijskih fantov in deklet, Birčna vas),
- II. mesto tov. Ivan Likovič (Društvo kmetijskih fantov in deklet, Želimlje),
- III. mesto tov. Janez Kumšc (Društvo kmetijskih fantov in deklet, Tomišelj).

Tekmo v izdelovanju lesenih zabojev je na zvezini prireditvi izvedlo D. k. f. i. d. Iška vas (kjer je ta panoga že starodavna) ter so prejeli prve nagrade sledeči tovariši:

- I. žagar Anton, II. Japelj Jože in III. Japelj Janez.

Veliko konjsko dirko, ki bi imela biti dne 2. t. m. in je bila radi neugodnega vremena odložena, priredi pod pokroviteljstvom min. n. r. g. Ivana Puclja v nedeljo, dne 23. t. m. Društvo kmetijskih fantov in deklet v Sv. Juriju ob Taboru. Po dirki kmetsko-mladinsko zborovanje (govori predsednika Zveze tov. Kronovška, ministra Puclja, poslanca Mravljeta, Prekorška itd., nakar bo kmetška veselica. Godba na pihala.) Zanimanje za to dirko v velikem obsegu presega že vso Savinjsko dolino, zato v nedeljo vse, kar leze in gre, v Sv. Jurij ob Taboru!

Društvo kmetijskih fantov in deklet v Gotni vasi priredi v nedeljo, dne 23. t. m. kolesarsko dirko na Gorjance, nato pa na vrtu tov. Matka kmetško veselico z vinsko trgatvijo. Start ob 3. uri v Gotni vasi. Lepe nagrade! Pridite ta dan med nas!

Iz Zveze

Slike s Tabora kmetške mladine v Ljubljani dne 8. in 9. septembra so v velikem številu (vsa povorka!) na ogled v zvezini pisarni. Komad Din 4.—. Kadar pridete v Ljubljano, oglejte si jih!

Bronaste spominske značke s podobo Matije Gubca bodo pri Zvezi še na razpolago po 3 Din za one, ki jih še žele naročiti.

Beričev. Tukajšnje društvo kmetijskih fantov in deklet priredi v ned. 23. septembra v Kmetškem domu v Beričevem trgatvijo grozdja. Pričetek ob 3. uri popoldne. Vstop prost. Pred trgatvijo se bo formiral izpred Kmetškega doma spreved vseh viničarjev in viničark s kolesi po okoliških vaseh, vabeč na trgatve. Vse prijatelje kmetsko-mladinskega pokreta vljudo vabimo na to našo prireditev. Za vsestransko postrežbo bo dobro poskrbljeno, posebno plesalci bodo prišli na svoj račun. Torej v nedeljo na svidenje v Beričevem!

Mlado-nemški pokret v naši državi

V Velikem Bečkereku so zborovali pretekli teden »Mladonemci« v naši državi, ki s politiko dosedanjih voditeljev niso več zadovoljni. Sklenili so izdajati svoj list, pod geslom: »Vse za kralja, narod in državo«.

Naš pravi domači izdelek!

Dopisi

Slajenje mošta

Letošnja zgodnja vegetacija obeta prav dobro vinsko kapljico, kako bodo pustili vinogradniki grozdje pravilno dozoreti in se ne bodo sami oškodovali s prezgodnjo trgatvijo. Saj je naraščanje sladkorja v grozdju proti koncu zorenja zelo znatno in znaša ob lepem solnčnem vremenu lahko 2-5 kg dnevno na vsakih 1.000 kg grozdja. Zato naj puste vinogradniki grozdje čimdalje na trti, kar je najboljše in najcenejše slajenje.

Kraljevska banska uprava letos ne bo izdala splošnega dovoljenja za slajenje. Da pa ugotovi želje onih vinogradnikov, ki so občutno trpeli od toče in drugih vremenskih neugod, daje tale pojasnila glede slajenja letošnjih manjvrednih moštov s sladkorjem:

1. Vinogradniki, katerih vinogradi so tako občutno trpeli od toče in drugih vremenskih neugod, da je slajenje mošta nujno potrebno, naj vložijo tozadevne prošnje po obrazcu C (predvidenem v čl. 4., točke 4 pravilnika za izvrševanje zakona o vinu), in sicer vinogradniki iz srezov bivše ljubljanske oblasti na kletarskega nadzornika v Ljubljani, vinogradniki iz bivše mariborske oblasti pa na pomočnika kletarskega nadzornika v Mariboru.

2. Radi enostavnosti poslovanja naj po točki prizadete občine zberejo prošnje ter jih skupno pošljejo pristojnemu kletarskemu nadzorniku s svojo izjavo o resničnosti v prošnjah navedenih podatkov.

3. Kletarski nadzornik bo, upoštevajoč v prošnji navedene razloge, odločil, da li se prošnji ugotovi ali ne in o tem obvestil prosičarja preko občine. Prošnje morajo biti kolkovane s 5 Din.

4. Da bi se nabava sladkorja za slajenje mošta omogočila tudi siromašnim, od toče prizadetim vinogradnikom, je kraljevska banska uprava zaprosila finančno ministrstvo za dodelitev trošarine prostega sladkorja za vinogradnike, ki so občutno trpeli od toče. V slučaju, da bo finančno ministrstvo dalo v ta namen trošarine prosti sladkor za slajenje, očemer še ni rešitve, bodo vinogradniki, ki so vložili prošnje za slajenje po obrazcu C, o tozadevnem odloku obveščeni preko svojih občin in pozvani, da izpolnijo še posebne prijave, kolkovane s 25 Din, za dodelitev trošarine prostega sladkorja. Razdelitev tega sladkorja se bo izvršila predvidoma na podoben način kot lansko leto, s posredovanjem Kmetijske družbe.

Vinogradniki in občine se opozarjajo, da vlagajo prošnje za slajenje le v nujnih slučajih, ker bodo sicer odbite.

Ban: dr. Drago Marušič s. r.

Zagradec na Dolenjskem. Nekako v sredini med Vidmom in Žužemberkom leži ob Krki naša fara in obrežna občina. Ljudje tukaj so mirni, verni ter se zvesto drže svojih starih šeg in navad.

V zadnjem času pa opažamo med prebivalstvom neko tiho razburjenje. Nejevoljni pa so ljudje zato, ker je naš g. župnik čez poletje vpeljal »šestac« mašo, t. j. mašo ob šestih zjutraj, ne da bi se prej kaj posvetoval z ljudmi. G. župnik se izgovarja pač na Knezoškofijski ordinarijat, ki da je to novost potrdil, seveda jo je, če je pa on tako predlagal! Pri nas je bila pa vedno, odkar fara obstoji, v navadi »desetac« maša, in ljudje, ki so na praznik Matere Božje prihiteli od blizu in daleč k nam v našo cerkev k deseti maši, so ostali brez maše. Jutranja maša ni za naše kmete, ki so vajeni ob nedeljah opraviti nujno jutranje delo doma, ob desetih pa iti v cerkev. Zato pa z vpeljavo šeste maše nismo in ne moremo biti zadovoljni in prosimo, da se ta nepotrebna novotarija odpravi.

Slovesna otvoritev in blagoslovitev novega vodovoda pri Sveti Trojici pri Moravčah se bo vršila na kvatno nedeljo 23. t. m. po deseti maši. Vodovod bo blagoslovil gospod dekan moravški, nato bodo govorili gg. posl. Cerar in senator dr. Rožič. Otvoritve se odeleže g. ban, odnosno njegov zastopnik, g. sreski načelnik in drugi. Kmetje iz bližnje in daljne okolice, udeležite se te skromne prireditve. Ob slabem vremenu se blagoslovitev vodovoda preloži na prihodnjo nedeljo 30. t. m.

Novice

★

Odlikovanje. Z redom jugoslovanske krone V. stopnje je odlikovan g. Ilija Predović, po celi deželi znani trgovec z živino in prašiči. Odlikovanec je star 82 let.

Avtomobilska nesreča na Bledu. Pretekli torek se je zaletel avtomobil g. Stanka Zirovnika v vasi Hlebce pri Lescah v debel oreh. Neka gospodična iz Zagreba in neki Nemec, ki sta se vozila v avtomobilu, sta bila težko poškodovana. Voz je popolnoma razbit.

Vlak je povozil pretekli torek blizu postaje Devica Marija v Polju delavca Ferdinanda Volk, ki je hotel preko proge. Volk je bil takoj mrtel.

Obsodba bivšega poslanca dr. Pernarja. Pred sodiščem v Zagrebu se je moral zagovarjati bivši poslanec dr. Pernar zaradi širjenja protidržavnih letakov. Sodišče ga je obsodilo na 2 in pol leta ječe. Njegovi soobtoženci so bili obsojeni na 10 mesecev do 2 leti.

Nič ni popolno na svetu, kar je ustvarjeno od človeške roke. Izmed pralnih sredstev pa se popolnosti najbolj približujejo **Zlatorog-ovi izdelki: Zlatorog-ovo milo, Zlatorog-ovo terpentinsvo milo in Zlatorog-ove luske.** Njihova čistilna moč in izdatnost je splošno znana. Dobrota Zlatorog-ovega mila je prišla že kar v pregovor, ki pravi: »Le Zlatorog milo da belo perilo!« Naše na čistočo vajene gospodinje ga rade kupujejo. Tako je prav! Priporočamo ga tudi mi.

Italijanski general v Dalmaciji. Prejšnji načelnik italijanskega letalstva in sedanji guverner italijanske kolonije Tripolis v Afriki general Balbo je obiskal pretekli teden več krajev v Dalmaciji. Prišel je v Dubrovnik, Split in Šibenik, odkoder je nadaljeval pot v Zadar.

Vlom v občinsko blagajno na Vrhniki. Pretekli teden so neznani vlomilci obiskali Vrhniko in poskusili svojo srečo v občinski blagajni. Odnegli pa so samo nekaj drobiža, glavne zaloge denarja pa niso našli.

Dohodki mariborske carinarnice so znašali meseca avgusta 4.635.294 Din.

Jesenske konjske dirke na Cvenu pri Ljutomeru se vrše v nedeljo, dne 23. septembra ob 14. uri. Vsi ljubitelji lepih murepoljskih konj in konjskega sporta, 23. t. m. na Mursko polje!

Avtomobil se je zaletel v zid pretekli četrtek na cesti Ptuj—Maribor v vasi Skorbi. Avtomobil, čegar lastnik je neki mariborski trgovec, se je hotel izogniti nekemu otroku in je zavil na drugo stran, v tistem hipu pa je skočila na cesto otrokova mati. Ker se je hotel avto tudi tej izogniti, je znova obrnil, pri tem pa se je zaletel v zid. Neki delavec, ki je bil na avtomobilu, je pri tem tako nesrečno padel z voza, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

Kathreiner Kneippova sladna kava je s svojo kakovostjo in izdatnostjo nenadkriljiv! Pazite na tovarniški znak!

O uredbi k zakonu o lovu ne bo sklepal banovinski svet že letos na izrednem, ampak šele prihodnjo spomlad na rednem zasedanju.

Stoletnico osnovne šole na Cetinju so praznovali te dni. To šolo je obiskoval tudi naš sedanji vladar.

Židje v naši državi. Po podatkih židovskih časopisov živi v naši državi 68.400 židov, ki so organizirani v 120 židovskih verskih občinah. Največ židov živi v Beogradu (9500) in v Zagrebu (8500). V Draški banovini živi samo 400 židov.

Samomor pod vlakom. Blizu Radohove vasi (Dolenjsko) je našel v sredo železniški čuvaj na progi razmesarjeno truplo mladega, elegantno oblečenega človeka. Ker je ležal s trebuhom na tračnicah, gre očitno za samomor.

Se en vlom v občinski urad. Na Vojniku so vlomili v občinski urad, dobili pa niso drugega kakor — štampiljko. Denarja ni bilo v pisarni.

Mati umorila sina. V Karlovcu je pred dvema tednoma umorila 63letna Ana Trol svojega 34letnega sina Vilima. Pomagala ji je njena hči, sestra umorjenca, ki bi bilo te dni lahko slavila 10letnico, odkar je bila uradnica pri državni železnici. Ženski sta ga umorili, ker je bil del posestva prepisan nanj.

Najmanjši radio-aparat na svetu je iznašel g. Viktor Hassl, radiotelegrafist v Ljubljani. Aparat je nameščen v školjki navadne telefonske slušalke. Aparat nosi vsak lahko v žepu kakor žepno uro.

Divji prašiči so se tudi letos pojavili precej obilno na Gorjancih, kjer delajo kmetom občutno škodo.

Zgorel je vagon, naložen z juto, v noči na četrtek med Pragerskim in Račami. Vagon je italijanski. Za zgorelo juto trpi naša država okrog 60.000 Din škode.

Banovinska kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu priredi dne 24. septembra enodnevni vinogradniško-kletarski tečaj o trgatvi, predelavi grozdja in o ravnanju z moštom. Tečaj bo teoretičen in praktičen ter bo trajal od 8. do 12. ter od 14. do 17. ure.

Neznanege obešenca so našli v okolici Sv. Lenarta v neki kleti. Ker so na truplu ugotovili poškodbe, sodijo, da se ni obesil sam, ampak so ga obesili v klet zločinci.

Na rogi je nasadila v Trbegovcih zbesnela krava dveletnega Janka Budno. Dečku je z rogom iztaknila eno oko.

Smrt na tračnicah. Trgovski sotrudnik Božidar Humer iz Ljubljane se je mudil v nedeljo zvečer na neki veselici v Mariboru. Po odhodu z veselice pa je zavil proti železniškemu tiru in se vrgel pod vlak, ki je prihajal iz Ljubljane. Truplo so prepeljali v mrtvašnico.

Novo vodstvo Ciril-Metodove družbe. Na Vrhniki je bil v nedeljo 16. t. m. občni zbor naše najvažnejše narodno-obrambene organizacije, Ciril-Metodove družbe ob prav obilni udeležbi. Za častno predsednico je bila soglasno izvoljena dvorna dama g. Franja dr. Tavčarjeva, za prvomestnika pa je bil izvoljen inženjer Janko Mačkovek.

Tudi sreča je včasih pravična. Pri tomboli, ki je bila preteklo nedeljo v Kranju, je zadela glavni dobiček, 62.000 Din vreden avtomobil, neka predilniška delavka. Tudi skoro vse druge večje dobitke so dobili večinoma delavci in delavke.

Velika poneverba v Celju. Pri znani tvrdki Rakusch v Celju so prišli na sled velikim poneverbam: razni uslužbenci tvrdke so odnašali iz trgovine blago kar na debelo. Škoda je zelo velika. Policija preiskave še ni zaključila.

Na nož se je nasadil v nedeljo 11letni delavčev sinček Ivan Hribar s Prevoj pri Lukovici. Otroci so se igrali, neki deček pa je držal v roki odprt nož, na katerega se je Ivanček tako nabodel, da ima črevo štirikrat prerezano. Oddali so ga v ljubljansko bolnišnico.

Samomor mlade služkinje. V soboto zvečer se je zastrupila v Ljubljani službujoča 25letna služkinja Alojzija Bartol iz Št. Ruperta na Dolenjskem. Reva je umrla v bolnišnici.

Velika tatvina sadja. Trgovec Križ Oton iz Sejanca je nedavno izdražbal na državni cesti Maribor—Ptuj obcestne jablane, ki so letos izredno dobro obrodile. Kljub temu, da je postavil čuvaja, so drevje neznani prijatelji sadja otresli ter odnesli nad 1000 kg jabolok. G. Križ trpi občutno škodo. Orožniki so tatove že izsledili in jih tudi ovadili sodišču.

Izredno velik jurček. Znan ljubitelj narave g. Kek, brivec na Vrhniki, je našel te dni na Rebrih pod Planino, kjer je postavilo pretekli teden Olepševalno društvo vrhniško 17 m visok razgledni stolp, izredno lepega jurčka, ki je tehtal osnažen 1 kg 230 gramov. Jurček — pa to je bil že pravi jur — je bil popolnoma zdrav.

Vlomi v Novem mestu. V soboto ponoči so neznani vlomilci obiskali pisarno odvetnika dr. Globevnika in odnesli iz blagajne 10.000 Din in precej zlatnine. Nekaj dni prej pa so vlomili v stanovanje gostilničarja Windischerja. Vlomi, ki so jih doživeli zadnje čase v Novem mestu in v okolici, opravičujejo sum, da so na delu domačini, ki razmere prav dobro poznajo.

50letnica srbskih železnic. Te dni poteka 50 let, odkar so začeli s prometom na prvi železnici, ki so jo zgradili v Srbiji pred vojno. To je proga Beograd—Niš, ki je dolga 234 km. Promet so otvorili 3. septembra l. 1884. Polagoma so priključili na to glavno progo še več stranskih prog. Po slovenskem ozemlju pa je začela prva obratovati proga Celje—Gradec kot del južne železnice. To progo so otvorili leta 1847.

Angleški obisk v Splitu. Te dni je priplula v Split velika angleška vojna ladja »Queen Elisabeth« (kraljica Elizabeta) z admiralom Fisherjem. Admiralet so sprejeli in pozdravili zastopniki naših oblasti.

Prvi kostanj se je pojavil na ljubljanskem trgu pretekli teden. Prodajali so ga po 6 Din kilogram.

12.810 dnevnikov izhaja na svetu. Največ jih seveda izhaja v Evropi, namreč 8360, v Ameriki 2160, v Aziji 1647, v Avstraliji 200, v Afriki pa 213. Najstarejši list na svetu izhaja na Kitajskem.

Za 15 služb — 1500 prosilcev. V Brnu (na Moravskem) je mestna občina razpisala 15 služb pri občinski upravi. Za teh 15 uradniških mest se je prijavilo 1500 prosilcev z visokošolsko izobrazbo!

Modne bedarije. Elegantne Parižanke so si nekaj časa barvale svoje nohte z barvo obleke. Sedaj pa si jih barvajo v barvah mavrice: en prst rdeče, drugi zeleno itd. Kakor je videti, te ženske ne delajo nič.

Vojaško šolo za letalke so otvorili v Orlu pri Moskvi. V šolo so sprejeli 42 gojenk, ki se bodo izurile v letalstvu in v metanju težkih bomb.

Krajevne zastopnike

išče zavarovalnica proti proviziji in mesečni plači. — Ponudbe na upravo lista pod »Zasluzek«.

Razno

★

Največji jez na svetu

Največji jez na svetu grade v Zedinjenih državah. Zajezi in uravnati hočejo namreč reko Colorado, ki je delala doslej zlasti ob povodnih, po vsem ozemlju, kjer teče, velikansko škodo.

Z delom so pričeli že l. 1931. Jez bo narejen tako, da bo zadrževal vodo do 184 km daleč nad jezero; tu bo potem veliko jezero, kjer se bo voda lahko čistila. Blato in kamenje, ki ga vali reka s seboj, bo obležalo v jezeru, iz jezera pa bo preko jezov tekla čista voda, ki bo porabna tudi za vodovode.

Jez grade iz železobetona. Betona bodo porabili 3 milijone kubičnih metrov ali 7 milijonov ton. Za beton bodo porabili 30 milijonov vreč cementa po 50 kg. Jekla pa bodo zasedali 97.000 ton; za prevoz jekla je potrebno 4850 vagonov po 20 ton. Temelji jezov bodo široki 204 metre, na vrhu pa bo jez še vedno 15 metrov širok.

Vodni padec pa bodo izkoristili za proizvodnjo elektrike. Celo ob največji suši bodo dajale elektrarne do 600.000 konjskih sil, ob deževju pa do 2 milijona.

Stroški za to velikansko zgradbo so preračunani na 8 milijard dinarjev. Jez bo dograjen l. 1937. in se bo po natančnih računih prav dobro obrestoval, ker bodo samo elektrarne zaslužile v nekaj letih nekaj sto milijonov dolarjev. Dobiček pa, ki ga bo imela cela pokrajina od regulirane reke, se pa sploh ne da izraziti v številkah.

Trgovina propada

Dne 6. t. m. je imel trgovski odsek ljubljanske zbornice za trgovino, obrt in industrijo svojo sejo, na kateri je poročal dr. Pless o položaju naše trgovine. Povedal je med drugim, da je začelo število obratov padati že leta 1932., ko je bilo 443 odjav več kot prijav, l. 1933. pa se je število trgovskih obratov zmanjšalo že za 1260! Kaže pa, da se bo to padanje l. 1934. še nadaljevalo. Od l. 1932. dalje pa do danes je prenehalo poslovati 2365 trgovcev.

To poročilo jasno kaže, kako močno je naša trgovina odvisna od kmetov, kajti prav takrat, ko je začelo padati število trgovin in obrti, je bila kriza kmetijstva že občutna. Če bi bili mogli kmetje spravljati svoje pridelke za dobro ceno v denar, bi bili tudi kupovali, kar potrebujejo, ker pa niso imeli denarja, niso mogli kupovati in zato je moral prenehati z obratom trgovec za trgovcem in obrtnik za obrtnikom.

Razmerje med Avstrijo in Jugoslavijo

Razmerje med Avstrijo in našo državo, ki je bilo prav dobro vse dotlej, dokler niso po znamenit Hitlerjevskem »puču« začeli begati v Jugoslavijo avstrijski Hitlerjevi, se obeta zopet popraviti. Gostoljubni sprejem avstrijskih beguncev v naši državi namreč raznim našim nasprotnikom ni bil všeč in so dolžili naše oblasti nepravilnega obnašanja napram Avstriji. To neopravičeno hujškanje je dalo avstrijski vladi tudi povod za otežkočenje našega obmejnega prometa. Na sestanku med našim ministrom za zunanje zadeve Jevtičem in avstrijskim konclerjem Schuschnigom v Ženevi pa so se vse te stvari pojasnile in razčistile tako, da bosta obe državi druga drugi dovolili še večje trgovinske ugodnosti kakor doslej.

Pred sodiščem

Sodnik: Maks, ali se čutite krivega, kar vam očita obtožnica, da ste tekom počitnic na Dolenjskem obljubili zakon vsem petim prisotnim toženkam?

Maks: Gospod sodnik, oprostite mi, sem pač siromašen mestni študent in kot tak veste, da nisem ponudb, ki so mi bile stavljene od prisotnih toženk, odklanjal.

Sodnik: Maks, povejte mi pošteno, kako bi vi razsodili to mučno zadevo na mojem mestu, da bi bilo toženkam in pravici zadoščeno?

Maks: Gospod sodnik: jaz bi predlagal na kratko turško žrebanje na ta način, da bi mi za kazen ostala pred menoj stoječa Francka.

Po svetu

Huda nesreča v Plovdivu. V poslopju gimnazije v Plovdivu se je 17. t. m. med govorom ravnatelja v velik dvorani vdrl strop. Ravnatelj in navzočni profesorji in dijaki so popadali 4 metre globoko. Mnogo oseb je bilo lahko ranjenih, nekaj pa so jih prepeljali v bolnišnico.

Okoli 100 hiš je zgorelo te dni v vasi Sino-poli v južni Italiji.

Največje jezero na svetu je Bajkalsko jezero v Sibiriji. To jezero imenujejo domačini tudi »sveto jezero«. Globoko je do 1520 metrov, njegova voda pa je silno čista in prozorna.

Samo gotico, t. j. znane nemške oglate črke, bodo smeli poslej rabiti v Nemčiji v poštnem prometu. Latinske črke bodo dovoljene le, če gre pismo v inozemstvo.

17 Rimov. Ime »Rim« nosi na svetu 17 mest. Samo v Zedinjenih državah je 9 Rimov, v južni Ameriki pa 3. Pet Rimov pa je v Aziji in v Avstraliji.

Ponesrečena stavka. Velika stavka tekstilnih delavcev v Zedinjenih državah, kjer je stavkalo nad 1 milijon delavcev, se je ponesrečila. Večina tovarn je sprejela v delo brezposelne delavce. Ugodno priliko pa so spretno izkoristili Japonci, ki so celo deželo preplavili z izdelki iz umetne svile.

Veliko mednarodno razstavo bodo priredili leta 1937. v Parizu.

Radio v Angliji. V Angliji je bilo letos koncem avgusta 6.428.000 poslušalcev radija.

Decimalni sistem na Kitajskem. Prosvetni minister na Kitajskem je prepovedal rabo angleškega sistema za mere in ukazal rabiti povsod decimalni (meterski) sistem.

Proti radioaparatom v avtomobilih. Policijski ravnatelj v New Yorku je prepovedal radioaparate v avtomobilih. Neki šofer je namreč preveč zvesto poslušal veselo poskočnico, pri tem pa povozil nekega pešca.

Strupeno pojedino so imeli v Los Angelesu v Zedinjenih državah bojovniki iz svetovne vojne. Pojedine se je udeležilo okoli 2000 oseb, 350 pa jih je takoj po pojedini pokazalo znake zastrupljenja, da so jih morali odpeljati v bolnišnico.

Težki časi za pravnike na Češkem. Na Češkem so sklenili, da bodo vpisovali v imenik kandidatov za odvetnike samo one pravnike, ki so napravili izpite s »prav dobrim« uspehom. Kdor je dobil samo »dobro« ali »zadostno«, lahko nosi doktorski naslov, odvetnik pa ne bo mogel več postati.

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1

Telef. št. 28-47. Rač. pošt. hran. št. 14.257. Brzjavi: „Kmetiski dom“ Žiro rač.: Narodna banka

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po 4%, brez odpovedi, po 5%, pri tromesečni odpovedi. — **JAMSTVO ZA VLOGE** presega večkratno vrednost vlog. Strankam vidi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. Vložne knjižice drugih zavodov sprejema brez prekinjenja obrestovanja. — **POSJILA** daje na poroštvo, na vknjižbo in na zastavo premičnin in vrednostnih papirjev in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji. **BLAGAJNIŠKE URE:** Ob delavnikih od 8—12½, in od 3—4½, 'e ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12½ ure.

Podružnici: KAMNIK — MARIBOR

Stanje vlog: Din 35.000.000—. Rezerve Din 1.200.000—.

Izžrebani dobitki 2¹/₂% vojne škode

Službena lista 15. žrebanja obveznic loterijske dvainpolodstotne državne rente za vojno škodo, izžrebanih 1., oziroma 7. sept. 1934:

Serijska št.	Din.	7268	607	3.000	5339	46	3.000	7277	702	3.000
5003	658	5.000	7325	960	3.000	5396	864	7334	23	3.000
5061	800	3.000	7336	930	5.000	5436	178	7341	108	20.000
5081	973	3.000	7344	761	3.000	5537	979	7368	89	3.000
5088	540	20.000	7373	170	3.000	5551	777	7402	991	3.000
5140	563	3.000	7431	339	20.000	5645	2	7432	977	3.000
5226	483	3.000	7463	733	50.000	5680	208	7465	880	3.000
5228	469	3.000	7506	137	5.000	5698	648	7507	692	5.000
5255	656	3.000	7525	34	3.000	5722	618	7528	207	200.000
5416	87	8.000	7603	605	3.000	5738	302	7610	657	20.000
5519	350	5.000	7620	208	5.000	5818	336	7664	5	5.000
5539	696	3.000	7668	578	5.000	5827	102	7680	829	5.000
5562	15	50.000	7681	409	3.000	5847	503	7771	578	3.000
5669	865	20.000	7790	122	20.000	5849	315	7804	999	3.000
5685	228	3.000	7806	170	20.000	5867	362	7819	258	5.000
5714	336	5.000	7822	772	3.000	5936	465	7836	582	5.000
5725	487	3.000	7894	593	3.000	5958	208	7895	67	3.000
5789	60	5.000	7896	286	3.000	6002	689	7954	725	3.000
5824	723	20.000	7958	183	3.000	6046	639	7974	855	3.000
5846	556	3.000	8038	27	3.000	6199	434	8127	173	3.000
5849	108	3.000	8134	90	3.000	6249	125	8149	895	5.000
5860	499	3.000	8166	985	3.000	6264	754	8167	495	3.000
5898	469	3.000	8297	851	50.000	6293	733	8313	494	3.000
5954	228	3.000	8345	880	5.000	6417	654	8406	176	3.000
5967	271	3.000	8450	580	5.000	6442	236	8489	642	3.000
6028	276	3.000	8513	979	3.000	6516	810	8540	865	5.000
6112	165	3.000	8541	698	3.000	6574	156	8553	147	20.000
6238	8	20.000	8561	919	50.000	6608	397	8590	945	5.000
6264	377	3.000	8646	483	20.000	6686	180	8691	136	5.000
6282	558	3.000	8692	658	3.000	6736	405	8700	364	5.000
6294	835	3.000	8706	884	3.000	6755	821	8722	733	5.000
6421	73	5.000	8740	835	3.000	6801	864	8745	160	3.000
6459	402	3.000	8799	920	5.000	6823	917	8849	276	5.000
6568	706	3.000	8911	553	3.000	6916	530	8919	186	3.000
6590	207	5.000	8937	910	5.000	6973	907	8940	527	3.000
6609	568	3.000	8992	974	5.000	7054	463	9140	831	3.000
6694	436	5.000	9183	169	3.000	7113	853	9189	7	3.000
6744	476	3.000	9222	901	3.000	7157	37	9227	950	20.000
6772	1	3.000	9235	971	5.000	7167	373	9239	316	5.000
6816	981	3.000	9291	289	20.000	7260	910	9348	370	3.000
6899	186	3.000	9372	922	3.000					
6953	917	5.000	9515	608	5.000					
7010	767	3.000	9574	230	3.000					
7055	366	3.000	9582	979	5.000					
7138	719	3.000	9114	140	3.000					
7166	931	5.000	9200	985	5.000					
7212	714	3.000	9266	761	5.000					

Kmetje, kadar kupujete svoje potrebščine, ozirajte se v prvi vrsti na trgovce, ki nudijo svoje blago v našem listu!

Radio

od 23. do 30. septembra 1934.

Nedelja, 23. septembra: 9.00: Versko predavanje. — 10.00: Denarne in finančne težkoče (dr. J. Mihelak). — 11.40: Mladinska ura (ga. Cirila Medvedova). — 16.00: Trgatev grozdja in vrenje mošta (ing. Goriup).

Sreda, 26. septembra: 18.00: Same vesele (Valo Bratina). — 18.40: Preko kamniških planin (Janežič Borut).

Petek, 28. septembra: 18.00: Po škofjeloškem gospodstvu (Ante Gaber). — 19.20: Zgodovina slovenske glasbe (Zorko Prelovec).

Sobota, 29. septembra: 18.30: Zabavno predavanje: Moj Švejk (Jos. Daneš). — 19.20: Zunanji politični pregled (dr. Jug).

Sejmi

24. septembra: Bučki, Dovju, Novi vasi na Blokah, Završeh, Lescah, Slov. Bistrici, pri Sv. Urbanu - Ptuj, Cankovi.

27. septembra: Koprivniku, na Krki, na Travi.

28. septembra: na Muti.

29. septembra: Mirni peči, Mengšu, Grosupljem, Rovtah pri Logatcu, Drnovem, Škofji Loki, Sv. Barbari, Sv. Lovrencu nad Ptujem pri Marenbergu, Cmureku, Šoštanju, Verzeju, Vildonu, Pilšanu, Gor. Lendavi.

Valute

1 ameriški dolar	Din 33-40
1 nemška marka	Din 13-50
1 švicarski frank	Din 11-10
1 angleški funt	Din 168-—
1 francoski frank	Din 2-24
1 češkoslovaška krona	Din 1-41
1 italijanska lira	Din 2-92

Tem kurzom, ki veljajo za čas od 15. maja 1934, se mora do nadaljnje odredbe dodati še 28 1/2 % na ime »primac«.

Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8—dinarjev.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA 23

Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur

Gradbenim podjetnikom

Kmetijska zadruga, r. z. o. z. v. Črnomlju razpisuje oddajo prevzema in izvršitve zidarskih in krovnih del pri gradnji novega združnega doma v Črnomlju. Pojasnila daje: **KMETIJSKA ZADRUGA V ČRNOMLJU** reg. zadr. z omejeno zavezo

EKONOM

r. z. o. z.
v Ljubljani
Kolodvorska ulica 7
(v lastni hiši)
Telefon Interurban 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmlilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne »Ilovac«, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.

Ozime na težjih tleh, gnojite z

Nitrofosom;

na lažjih tleh pa z

Nitrofoskalom-Ruše.

Vinograde in sadno drevje gnojite z

Nitrofoskalom-I;

Travnike, v jeseni z

apnenim dušikom

Najvarneje in najbolj
naložite denar pri

**HRANILNICI
KMEČKIH OBČIN
V LJUBLJANI**

Miklošičeva cesta št. 19
Ustanovljena 1911
(Palača Vzajemne zavarovalnice)

Telefon št. 21-83. — Poštni predal 297.
Poštni čekovni račun št. 10.545.

Ki je edino pupilarno varen zavod kmečkih občin. Za varnost jamči 16 kmečkih občin ustanoviteljic z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo. Nalagajte svoj denar v ta zavod, kjer je denar najbolj varen. Hranilne vloge obrestuje po 4% vezane na 3 mesece po 5%. Rentni davek plačujejo vlagatelji sami. V to hranilnico nalagajo sodišča in občine ter župni uradi denar mladoletnih, skrbilencev, preklicancev, ustanov in drugih javnih zakladov, varščin in zapuščin. Posojuje svoj denar na posredstvo in občinam proti amortizaciji in na menice proti mesečnemu odplačevanju. Hranilnica je pod nadzorstvom kralj. banskega komisarja.